

Opinnäytetyö (AMK)

Toimintaterapia

MTOIMS15

2016

Eeva Kahilaniemi

ELÄINAVUSTEINEN INTERVENTIO

- ASIAKKAAN TOIMINNALLISUUDEN
TUKEMINEN KOIRA-AVUSTEISIN MENETELMIN

– kirjaprojekti

OPINNÄYTETYÖ (AMK) | TIIVISTELMÄ

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU

Toimintaterapia

Syksy 2016 | Sivumäärä

Tiina Hautala

Eeva Kahilaniemi

ELÄINAVUSTEINEN INTERVENTIO - ASIAKKAAN TOIMINNALLISUUDEN TUKEMINEN KOIRA-AVUSTEISIN MENETELMIN

- kirjaprojekti

Eläinavusteinen interventio – asiakkaan toiminnallisuuden tukeminen koira-avusteisin menetelmin on opinnäytetyö, jonka tuotoksena toteutin saman nimisen oppikirjan. Toiminnallisena opinnäytetyönä tehty kirja on suunnattu sosiaali-, terveys- ja kasvatusalojen ammattihenkilöille, sekä muille eläinavusteisesta työskentelystä kiinnostuneille.

Kirja rakentuu eläinavusteisen työskentelyn tiivistä historia- ja teoriaosuudesta, koiran kanssa käytännössä toteutettavista harjoituksista sekä liiteosiosta, jossa on erilaisia eläinavusteisessa työskentelyssä hyödynnettäviä materiaaleja ja lomakkeita. Kirjan teoriaosuudessa on hyödynnetty toimintaterapiatiedettä ja käytännön harjoitukset on luokiteltu toimintaterapianimikkeistön mukaisiin taitoihin ja valmiuksiin, joita harjoituksella ensisijaisesti edistetään.

Kirjan harjoituksia arvioi sekä koekäytti neljä toimintaterapeuttia, jotka hyödyntävät työssään koira yhtenä työnsä toiminnallisena menetelmänä eri asiakasryhmien parissa. Kolme näistä toimintaterapeuteista vastasi kirjan valmistumista arvioivaan loppukyselyyn. Kirjassa olevia harjoituksia on kehitetty saadun palautteen pohjalta muun muassa toiminnan analysoinnin sekä selkeämmän tavoitteiden asettelun avulla.

ASIASANAT:

Eläinavusteinen terapia, Luonto- ja eläinavusteiset menetelmät, Green Care –menetelmät, Toimintaterapia, Toimintaterapianimikkeistö, Eläinavusteinen interventio, Toiminnalliset menetelmät

BACHELOR'S THESIS | ABSTRACT

TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Occupational Therapy

Spring 2016 | Total number of pages

Instructor Tiina Hautala

Eeva Kahilaniemi

ANIMAL ASSISTED INTERVENTION

- how to support clients functionality with dog-assisted method

Animal Assisted intervention – how to support the client functionality of the dog-assisted methods is a thesis, which I carried out an output of the textbook.

Book thesis of a functional is aimed at the social, health and education sector professionals, as well as others who are interested in working animal assisted.

The book is based on the close of theory and history of animal assisted work, practical exercises with the dog, and notes section, with a variety of exploitable animal assisted working with materials and forms. The theoretical part of the book have been used in occupational therapy science and practical exercises are classified according to the skills.

Four occupational therapists have evaluated and tested exercises on the book. They use dogs in their work. Three of these occupational therapist responded to the completion of a book judging the final questionnaire. I have developed the book on the basis of the feedback I received.

KEYWORDS:

Animal Assisted intervention, Green Care, Therapy dog, Animal assisted therapy

SISÄLTÖ

KÄYTETYT LYHENTEET SEKÄ SANASTO	5
1 JOHDANTO	6
2 TOIMINNALLISUUS	9
2.1 Toimintaterapian teoriataustaa kirjan lähtökohtana	9
2.2 Harjoitusten toiminnallinen luokittelu kirjassa	12
3 GREEN CARE JA ELÄINAVUSTEINEN TYÖ	14
3.1 Eläinavusteisen työn historiasta	14
3.2 Eläimen hyödyntäminen ammattikentällä	15
3.3 Eläinavusteisen työn hyödyt	15
4 KIRJAN KEHITTÄMISEN PROSESSI	17
5 KIRJAN KEHITTÄMISTOIMENPITEET TOIMINTATERAPIAN NÄKÖKULMASTA	21
5.1 Toimintaterapeuttien arvio kirjasta	24
5.2 Kirjan kokonaisuuden arvioiminen	26
6 POHDINTA	27
LÄHTEET	29

LIITTEET

Liite 1. Kyselylomake Eläinavusteinen interventio –asiakkaan toiminnallisuuden edistäminen koira-avusteisin menetelmin kirjan harjoituksia testanneille toimintaterapeuteille

KÄYTETYT LYHENTEET SEKÄ SANASTO

AAA – Animal Assisted Activity- Eläinavusteinen toiminta on yleensä vapaaehtoisten toimintaan perustuvaa toimintaa, jossa ei ole tarkkoja tavoitteita, eikä se ole suunnitelmallista.

AAI – Animal Assisted Intervention - Yleiskäsite eläinavusteiselle työskentelylle

AAE – Animal Assisted Education - Eläinavusteinen opetus

AAP - Animal- Assisted Pedagogy -Eläinavusteinen pedagogiikka, oppilaitoksissa, päiväkodeissa tai muussa oppimis- ja kasvatusympäristössä tapahtuvaa työskentelyä

AAT – Animal Assisted Therapy- Eläinavusteinen terapia, ammattihenkilön toteuttamaa suunnitelmallista, tavoitteellista ja dokumentoitua työskentelyä. Esimerkiksi toimintaterapia, fysioterapia ja psykoterapia.

AASW - Animal-Assisted Social Work -Eläinavusteinen sosiaalityö, ammattihenkilön toteuttamaa suunnitelmallista, tavoitteellista ja dokumentoitua työskentelyä. Esimerkiksi sosiaalityö, sosiaaliohjaus, lastensuojelu.

Eläinavusteinen interventio - Toimenpide, jolla pyritään vaikuttamaan yksilön tai ryhmän terveydentilaan tai käyttäytymiseen. Keskeisenä tavoitteena interventiossa on aikaansaada myönteisiä vaikutuksia, jotka edesauttavat lopulta asiakkaan terveydentilaa. Työskentelymuodon yhtenä keskeisenä toiminnallisena menetelmänä ja työkaluna hyödynnetään eläintä. Eläinavusteinen työskentely on suunnitelmallista, tavoitteellista ja dokumentoitua sosiaali-, terveys- tai kasvatusalan ammattilaisen toteuttamaa työtä. Harjoituksia voi toteuttaa joko eläimen läsnä ollessa tai nivoa aihetta muulla tavoin eläinteen ympärille.

Green Care = Luonto-, eläin- ja maatalo-avusteisten menetelmien hyödyntäminen hyvinvointi- ja terveyspalveluiden yhteydessä

Service animals= enemmän ulkomailla käytössä oleva niin kutsuttu yleiskäsite, joka kattaa alleen kaikki avustavaa työtä tekevät koirat, kuten opaskoirat, kuulokoirat, avustajakoirat sekä muut koirat, jotka ovat tehtävänsä koulutetut

1 JOHDANTO

Kiinnostukseni eläinavusteisiin työmuotoihin osana sosiaali-, terveys- ja kasvatustalouden palveluita on lähtöisin jo vuosien takaa, kun haaveilin eläinten yhdistämisestä kasvatustalouden osaamiseen. Ennen toimintaterapeuttiopintoja olen valmistunut Yhteisöpedagogiksi (AMK) ja Eläintenhoitajaksi (Eläintenkouluttajan suuntautuminen, ammattitutkinto) sekä hankkinut lisäkoulutusta eläinavusteisista työmuodoista. Eläinavusteisuuden yhdistäminen toimintaterapian opintoihin ja opinnäytetyöhön tuntui itsestään selvältä ratkaisulta, sillä halusin syventää osaamistani sekä yhdistää sen toimintaterapian teoriataustaan sekä viitekehyksiin. Haave kirjasta on elänyt mielessäni useamman vuoden ajan ja se tukee sivutoimisen yritykseni Voimatassu Ky:n toimintaa sekä tuotekehittelyä.

Opinnäytetyöni ”Eläinavusteinen interventio - asiakkaan toiminnallisuuden tukeminen koira-avusteisin menetelmin” -kirjaprojekti on toiminnallinen opinnäytetyö, jonka konkreettisenä tuotoksena syntyi edellä mainittu kirja. Kirja julkaistiin syyskuussa 2016. Kirja vastaa tarpeeseen suomenkielisestä ja käytännönläheisestä, konkreettisia harjoituksia sisältävästä oppikirjasta moniammatillisella eläinavusteisen työskentelyn kentällä. Eläinavusteisten työmuotojen hyödyntäminen osana sosiaali-, terveys- ja kasvatustalouden palveluita on viime vuosina nostattanut merkittävästi suosiotaan. Toimiala on tällä hetkellä pirstaleinen ja siltä puuttuu struktuuri sekä yhtenäinen toimintakulttuuri. Opinnäytetyönä koostamani kirja avaa eläinavusteista interventiota prosessina, sen vaatimuksia ja laatuvaatimuksia sekä osaltaan kehittää koko toimialaa. Kirjan pääpaino on koira-avusteisesti toteutettavissa käytännön toiminnallisissa harjoituksissa, joilla ammattihenkilö tukee asiakkaan taitoja ja valmiuksia toiminnassa sekä toimintakokonaisuuksien hallintaa.

Opinnäytetyönä toteuttamani ”Eläinavusteinen interventio – asiakkaan toiminnallisuuden tukeminen koira-avusteisin menetelmin” – kirjaprojektin osalta kirjan harjoituksia testasi neljä toimintaterapeuttia, jotka työssään hyödyntävät koira-erikseen asiakkaiden kanssa. He olivat osana kehittämässä kirjan sisältöjä yhdessä muiden kirjaprojektissa avustaneiden eri sosiaali-, terveys- ja kasvatustalouden ammattihenkilöiden kanssa.

Ideologian taustalla on Green Care ajatusmalli, jossa luonto-, eläin-, ja maatalousavusteisiä menetelmiä hyödynnetään hyvinvointi- ja terveyspalveluiden yhteydessä. Toimintakyvyltään heikentyneillä henkilöillä on yhtäläiset oikeudet luontoon, liikuntaan, sosiaalisiin suhteisiin sekä yhteisölliseen kokemukseen (Green Care Finland ry 2016). Oikeus toimintaan on lähtöisin Yhdistyneiden kansakuntien YK:n ihmisoikeuksien julistuksesta

vuodelta 1948, jonka mukaan jokaisella ihmisellä on oikeus työhön, lepoon, vapaa-aikaan, opetukseen sekä sivistyselämään osallistumiseen. Myös Suomen Perustuslaki pitää sisällään samoja asioita. Toimintaterapian keskeinen ajatus onkin, että jokaisella ihmisellä on oikeus toimintaan. Hammelin (2008) mukaan toimintaan keskittyvä osaaminen palvelee väestön terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä monipuolisesti.

AOTAn (1997) määritelmä toiminnalle on merkityksellinen ja tarkoituksenmukaisten tehtävien suorittaminen, joita jokainen ihminen toteuttaa päivittäin. Toiminta on yhtä tärkeää ja merkityksellistä niin terveelle kuin sairaudesta tai vammasta kärsivälle henkilölle. Kansaneläkelaitoksen (KELA) vuoden 2016 alussa voimaan tullut uusi toimintalinja lähtee liikkeelle asiakkaan vamman tai sairauden sijaan tämän yksilöllisestä tarpeesta kuntoutukseen. Myös TOIMIA (toimintakyvyn mittaamisen ja arvioinnin kansallinen) –verkosto (2011) näkee, että kuntoutuspalveluiden tulee olla kustannustehokkaita, vaikuttavia ja paremmin kohdennettuja. Kirjaprojekti sekä eläinavusteisten menetelmien hyödyntäminen ja kehittäminen asiakastyössä vastaavat yhteiskunnalliseen tarpeeseen kehittää erilaisia menetelmiä sosiaali-, terveys- ja kasvatusaloille. Näiden tarkoituksena on osaltaan parantaa työn vaikuttavuutta sekä kustannustehokkuutta, jota myös ”Hyvät arviointikäytännöt suomalaisessa toimintaterapiassa” – julkaisulla tavoitellaan (Suomen Toimintaterapeuttiliitto ry 2014). Eläinavusteisen työskentelyn hyödyistä sekä tutkimustuloksista on koottu lisää myöhempään osioon opinnäytetyötä, aihetta on käsitelty myös kirjan teoriaosuudessa.

Toimintaterapia on lääkinällistä kuntoutusta, joka lähtee asiakkaan yksilöllisistä tarpeista. Toimintaterapia palvelee eri konteksteissa olevia asiakkaita aina kasvatuksen ja kuntoutuksen sekä terveyden edistämisen sektoreilla. Sen tavoitteena on parantaa asiakkaan toimintakykyä sekä arjen hallintaa vammasta, sairaudesta tai muusta elämäntilanteesta riippumatta. Tavoitteena toimintaterapiassa on tukea asiakasta itsenäisessä selviytymisessä sekä omatoimisuudessa, hänelle itselleen tärkeissä toiminnoissa erilaisissa toimintaympäristöissä. Toimintaterapeutin keskeistä osaamista ovat asiakkaan toimintakykyyn liittyvät arvoinnit sekä toimintakyvyn tukeminen asiakkaalle mielekkään toiminnan kautta (Suomen Toimintaterapeuttiliitto ry 2014).

Toimintaterapian teoriataustasta kirjaan on poimittu joitakin yleisiä toiminnan tavoitteiden, terapiaprosessin, eettisten ohjesääntöjen, suunnitelmallisuuden sekä dokumentoinnin elementtejä, joita kirjassa on sovellettu moniammatilliseen eläinavusteiseen työskentelyyn sopiviksi. Virallisia standardeja eläinavusteiselle työskentelylle ei Suomessa vielä

ole olemassa. Ammatillinen työkenttä Suomessa on toistaiseksi laaja ja moniammatillinen, mutta sirpaleinen, mikä asettaa omat haasteensa työskentelyn yhtenäiselle struktuurille. Tämän vuoksi olen kirjaa kirjoittaessani joutunut luomaan moneen asiasisältöön itsenäisesti ja melko luovastikin tietynlaista struktuuria, joka kattaisi laajasti koko ammatikentän kirjon.

Kirjan sisältö rakentui toimintaterapiaprosessia soveltaen. Toiminnalliset harjoitukset, joita kirjassa on liki sata, jaoteltiin eri taito- ja valmiustasoja harjoittaviin tehtäviin toimintaterapianimikkeistöä hyödyntämällä. Toimintaterapianimikkeistö ja toimintaterapian viitekehys kirjan taustalla palvelevat mielestäni myös eri alojen ammattilaisia, koska toiminta on kaiken tekemisen sekä olemisen taustalla.

2 TOIMINNALLISUUS

“Ihmisellä on oikeus työhön, lepoon, vapaa-aikaan, opetukseen ja yhteisön sivistyselämään osallistumiseen”, todetaan Yhdistyneiden Kansakuntien ihmisoikeuksien vuonna 1948 julkaistussa julistuksessa.

Kirjan ja opinnäytetyön lähtökohta on jokaisen ihmisen oikeus toimintaan, mikä on toimintaterapiatyön ydintä. Kantavana ajatuksena on mielekkään ja tarkoituksenmukaisen toiminnan tarjoaminen osana asiakaslähtöistä kuntoutus- ja kasvatusprosessia. Eläimen hyödyntäminen, osana sosiaali-, terveys- ja kasvatusaloilla tehtävää työtä, toimii tärkeässä roolissa toiminnan mahdollistamisen ja tukemisen kannalta. Asiakkaan toimintakykyä ylläpidetään ja parannetaan toiminnan avulla, joka on kirjan kontekstissa sidottu ammattihenkilön omaan taustakoulutukseen sekä muuhun substanssiosaamiseen. Eläin toimii yhtenä työn toiminnallisena menetelmänä ja työkaluna muiden joukossa. Koira on ammattihenkilön työpari, mikä toimii kolmantena elementtinä asiakkaan ja ammattihenkilön välisessä vuorovaikutussuhteessa.

2.1 Toimintaterapian teoriataustaa kirjan lähtökohtana

Toimintakyvyllä kirjassa tarkoitetaan ihmisessä itsessään olevia fyysisiä, psyykkisiä sekä sosiaalisia edellytyksiä selviytyä hänelle itselleen merkityksellisistä toiminnoista, jotka ovat välttämättömiä ja jokapäiväisiä (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos a&b 2016). Toimintakyvyn luokitteluun löytyy erilaisia tapoja, kuten kansainvälinen toimintakykyä, toimintarajoitteita ja terveyttä kuvaava ICF -luokitus. Toimintaympäristöstä ja kontekstista riippuen asiakkaan toimintakykyä ja toiminnallisuutta tarkastellaan myös muilla kriteereillä. Toimintakyvyn arviointi on kuitenkin tärkeä osa sosiaali-, terveys- ja kasvatusalan ammattilaisen työtä. Asiakkaan saamia etuuksia, palveluita sekä toimintojen vaikuttavuutta arvioidaan toimintakyvyn tutkimuksella, joten edellytys on, että asiakas saa laadukasta arviointia omasta tilanteestaan.

Toiminta ja toimintakyky määritellään eri konteksteissa hieman eri tavoin. Toiminnan yksi luonnehdinta on peräisin Catherine Tromblyn ajatuksesta, jossa toiminta nähdään joko oppimiskokemuksena tai muutoksen alullepanijana. Itse toimintakyvyllä on Tromblyn

mukaan monta järjestäytymismahdollisuutta. Terveys on määritelty vuosien saatossa useasti uudelleen, jolloin myös toiminnallisella toimintakyvyllä on monia eri konteksteja (Trombly 1995).

Kanadalainen toiminnallisuuden ja sitoutumisen malli (CMOP-E eli Canadian Model of Occupational Performance and Engagement) nostaa toimintaterapian keskiöön toiminnan ja korostaa toimintaan sitoutumisen merkitystä. Terveys ja hyvinvointi sekä toiminnallinen oikeudenmukaisuus ovat mallin keskeisimpiä elementtejä. Yhteiskunnallisten kontekstien huomioimisen myötä malli haluaa suunnata toimintaterapiassa huomion nimenomaan toiminnan mahdollistamiseen (Polatajko, Davis et. al 2007).

Kanadalainen malli luokittelee toimintaterapian mahdollistamisen taidot kymmeneen taitoon. Näitä ovat sopeutuminen, jossa asiakas joutuu sopeutumaan kulloiseenkin tilanteeseen terapeutin tuen avulla. Asiakkaan kanssa yhdessä puhutaan tämän asioista sekä valmennetaan asiakasta suhteessa omaan elämäänsä. Yhteistyön tekeminen on asiakastyön yksi tärkeimmistä lähtökohdista, kuten myös neuvottelutaidot. Asiakkaan kanssa yhteistyössä koordinoidaan tilannetta sekä rakennetaan uusia toimintamalleja ja ympäristöä niin, että asiakkaalla on hyvät toimintamahdollisuudet jatkossakin. Mielenkiinnon ylläpitäminen osallistaa asiakasta toimintaan ja kouluttaa tai rohkaisee oppimiseen tekemisen seurauksena. Kymmenes terapeutin strategian ohje on erikoistuminen tekniikkoihin ja toimintamalleihin, jotka ovat kohdennettuja juuri tietyille asiakasryhmälle (CMCE). Jokainen eläinavusteista interventiota toteuttava ammattihenkilö osallistetaan työssään samoja elementtejä ja vaatimuksia, joista myös kanadalainen malli puhuu.

Inhimillisen toiminnan mallin mukaan toimintaan sitoutuminen vaatii puolestaan aina asiakkaan tahdon, tottumuksen ja suorituskyvyn huomioimista sekä mukanaoloa terapiaprosessissa. Asiakaslähtöisessä toimintatavassa asiakkaalla on mahdollisuus valita, mitä ja miksi ja miten tekee. Tämä pitää sisällään valinnan ja päätöksenteon prosessit. Kun asiakas osallistuu toimintaan, hän pystyy sitoutumaan omiin päämääriinsä ja tavoitteisiinsa. Toimintaterapia mahdollistaa kokeilun ja uusien asioiden tutkimisen. Tekemällä ja osallistumalla asiakas voi tunnistaa omia taitojaan ja mahdollisuuksiaan. Asiakas on aktiivinen osa terapiaprosessia, joka tekee suhteesta neuvottelevan. Vammautuminen tai sairaus aiheuttaa tarpeen etsiä uusia toimintatapoja, jolloin puhutaan toiminnan suun-

nittelusta. Itsestä huolehtimista, tuottavuutta ja vapaa-ajan taitoja on mahdollista harjoitella terapiassa, jota kutsutaan harjoitteluksi. Vanhojen käsitysten, tunteiden ja toimintatapojen tilalle syntyy monesti terapiaprosessissa uusia rooleja, tapoja, tuntemuksia ja tunteita, joita asiakas voi työstää. Aina tavoitteet ja uusi tie eivät ole suoria tai helppokulkuisia. Terapian haasteena on toiminnan ylläpitäminen haasteista huolimatta (Kielhofner 2008).

Townsend ja Wilcock (2004) ehdottavat ihmisen toiminnallisiksi oikeuksiksi toiminnan merkityksellisyyden ja rikastavuuden kokemusta, oikeutta kehittyä osallistumalla sosiaalista yhteisyyttä ja terveyttä edistävään toimintaan, yksilöllisen tai väestön itsemääräämisoikeuden käyttämistä toiminnallisten valintojen tekemiseen sekä kohtuullisissa määrin osallistua erilaisiin ja vaihteleviin toimintoihin omassa sosiaalisessa ympäristössä.

Kirjahankkeen ja koko opinnäytetyöprosessin kantavana ajatuksena on toiminnan mahdollistaminen kaikille. Koska toimintaterapeutin keskeinen osaamisalue on toiminnan terapeutin käyttö, on kirja tarjoamassa uudenlaisia mahdollisuuksia toimintaan, asiakkaan toiminnallisuuden edistämiseen sekä hyvinvoinnin lisäämiseen. Toimintaterapian mahdollistamisen taidot sekä toiminta ja toimintaan sitoutuminen ovat tekijöitä, jotka vaikuttavat mihin tahansa vuorovaikutus- ja asiakassuhteeseen ja ovat näin ollen sovellettavissa myös eläinavusteiseen työskentelyyn.

Kielhofnerin (1992) mukaan toiminta on ”käyttäytymistä, jolla ihmiset kollektiivisesti ja yksilöllisesti ottavat paikkansa fyysisessä, ajallisessa ja sosiaalisessa maailmassa.” AOTA on määritellyt toiminnan vuonna 1997 niin, että ”se on tehtäviä, joita ihmiset tekevät jokapäiväisessä elämässään käyttäkseen aikaansa ja antaakseen elämälleen merkityksen.”

Nämä ajatukset toiminnasta, aktiivisen ja yksilöllisen osaamisen sekä osallistumisen tavoitteista ovat toimineet kirjan ajatustyön perimmäisenä runkona. Kuten näissä määritelmässä todetaan, on toiminta arkipäiväistä, yksinkertaista ja silti jokaisen hyvinvointia lisäävää. Mikäli mielekäs ja tarkoituksenmukainen toiminta puuttuu henkilön arjesta, voidaan sen ajatella olevan helposti kuntoutumista tai kasvua hidastava tekijä.

Eläimen avulla toiminnasta on mahdollista saada mielekkäämpää ja asiakas voidaan motivoida hänen omaa kuntoutumista ja kasvuaan tukevaan harjoitteeseen paremmin.

Eläimen läsnäolo lisää useiden eri tutkimusten mukaan myös henkilön kokemaa mielihyvän tunnetta (mm. Beetz 2012). Eläinavusteinen työ on käytännössä vain yksi työkalu lisää toimintaterapeutin tai muun ammattihenkilön työkalupakkiin, jolla lisätään asiakkaan hyvinvointia sekä edistetään tämän terveyttä.

2.2 Harjoitusten toiminnallinen luokittelu kirjassa

Toimintaterapianimikkeistö ja sen mukainen toiminnan luokittelu pitää sisällään monipuolisen ihmisen arjen ja toimintojen tukemiseen liittyvän jaottelun. Kirjaan tulevien harjoitusten luokittelussa on käytetty toimintaterapianimikkeistöstä löytyvää toiminnan luokittelua taitojen ja valmiuksien osalta. Terapeutin tehtäviin kuuluu myös arviointi, mutta kirjan harjoituksissa pääpaino on konkreettisten taitojen ja valmiuksien tukemisessa. Kirjan käytön helpottamiseksi kaikkia toimintaterapianimikkeistöstä löytyviä toiminnan osaluokituksia ei ole pilkottu pieniin osiin vaan toiminnot on jaoteltu yläotsikkoihin. Asiakkaan toimintavalmiuksia ja taitoja edistetään sensoristen, motoristen, kognitiivisten, psyykkisten, sosiaalisten ja eettisten toimintakykyä käsittävien harjoitusten kautta.

Taitojen ja valmiuksien harjoitteiden jaottelu kirjassa:

Motoriset taidot ja valmiudet ovat asiakkaalla havaittavissa olevia liikkumista tai taitoa liikutella ja käyttää esineitä tarkoituksenmukaisesti käsittävät toiminnot. Sillä tarkoitetaan motoristen liikkeiden, esineiden käsittelyn, voiman ja liikelaajuuksien säätelyä sekä hienomotorista näppäryyttä käsittäviä valmiuksia (Toimintaterapianimikkeistöstä 2003).

Psyykkiset taidot ja valmiudet ovat asiakkaan taitoja tunnistaa, ilmaista ja hallita tunteitaan sekä mieltymyksiään. Tunteisiin ja motivaatioon liittyvät, toimintaan vaikuttavat valmiudet, muun muassa tunteiden tunnistaminen, tunnetilojen tarkoituksenmukaisuus, säätely, laaja-alaisuus, motivaatio sekä mielijohteiden hallinta ovat ihmisen psyykkisiä valmiuksia (Toimintaterapianimikkeistöstä 2003).

Sosiaalisilla taidoilla tarkoitetaan havaittavissa olevia keskustelu- ja vuorovaikutustaitoja. Ne kattavat myös ihmisen valmiudet ymmärtää ja hallita kommunikaatiota sekä vuorovaikutusta (Toimintaterapianimikkeistöstä 2003).

Eettiset taidot pitävät sisällään taidot ottaa huomioon turvallisuus, hyödyllisyys ja miellyttävyys toiminnan suunnittelussa sekä toteutuksessa. Tähän sisältyvät myös säännöt ja normit sekä toiminnan seurausten huomioon ottaminen, omien taitojen ja toiminnan

arviointi jälkikäteen eli reflektointi. Vastuunotto tehdyistä teoista sekä niiden aiheuttamista seurauksista ovat ihmisen eettisiä taitoja. Asiakkaan valmiudet ymmärtää ja hallita omia oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan sekä kyky tehdä erottelua hyvän ja pahan sekä oikean ja väärän välillä kuuluvat eettisten toimintojen piiriin. Asiakkaan taitoa valintojen tekemiseen sekä niiden perusteluun pidetään eettisinä taitoina (Toimintaterapianimikkeistöstä 2003).

Kognitiiviset valmiudet ovat asiakkaan tietoisuuteen sekä ongelmanratkaisuun vaikuttavia valmiuksia, kuten tietoisuutta, orientaatiota, älykkyyttä, tarkkaavaisuutta, muistia, ajattelua, käsitteellistämistä, järjestämistä, suunnittelua, ajan hallintaa, joustavuutta, tiedostamista sekä arvostelu- ja ongelmanratkaisukykyä (Toimintaterapianimikkeistöstä 2003).

Sensoriset valmiudet ovat asiakkaan valmiuksia ottaa vastaan sensorista, aistien kautta välittyvää, tietoa oman kehon ja lähiympäristön olosuhteista sekä muutoksista. Näihin kuuluvat kuulo-, näkö-, haju-, maku- ja tuntoaistimusten havainnointi ja erottelu (Toimintaterapianimikkeistöstä 2003).

Arkielämässä taidot sekä valmiudet vaikuttavat muun muassa asiakkaan itsestä huolehtimiseen, asioimiseen ja kotielämään, koulunkäyntiin ja opiskeluun, työkykyyn ja työssä selviytymiseen, yhteiskunnalliseen osallistumiseen, vapaa-ajan viettämiseen sekä leikkiin ja lepoon liittyviin toimintoihin. Ne vaikuttavat myös asiakkaalle tarjottavien palveluiden suunnitteluun ja järjestämiseen, elinympäristössä toimimiseen sekä asunnon ja lähiympäristön muutostöihin. Koska toiminta, toimintakyky ja ihmisten toiminnallisuus ovat kaikilla ihmisillä olevia asioita voi kirjan harjoituksia soveltaa ammattialasta tai asiakasryhmästä riippumatta. Kirjan sivujen reunoissa kulkee värikoodatut tekstipalkit, jotka kertovat lukijalle mihin tarpeeseen harjoitus vastaa sekä mitä eri toimintoja sillä edistetään.

3 GREEN CARE JA ELÄINAVUSTEINEN TYÖ

Green Care ajatusmallissa hyödynnetään luonto-, eläin-, ja maatila-avusteisia menetelmiä hyvinvointi- ja terveyspalveluiden yhteydessä. Toimintakyvyltään heikentyneillä henkilöillä on yhtäläiset oikeudet luontoon, liikuntaan, sosiaalisiin suhteisiin sekä yhteisölliseen kokemiseen (Green Care Finland ry verkkosivut 2016) Eläinavusteiset palvelut luokitellaan Green Care toiminnan alle. Jokaisen henkilön osallistumista ja oikeutta toimintaan voidaan lisätä eläinavusteisilla työmuodoilla. Toimintaterapian tavoitteena on asiakkaan toiminnallisuuden edistäminen. Luonto- ja eläinavusteiset menetelmät tukevat jokaisen henkilön yksilöllistä oikeutta ja mahdollisuutta toimintaan, joka on myös Yhdistyneiden kansakuntien ihmisoikeuksien julistuksen keskeisin sisältö.

3.1 Eläinavusteisen työn historiasta

Eläimen hyödyntäminen osana kuntoutustyötä ei sinällään ole uusi keksintö. Koiran hyödyt metsästyksen apuna tai hevosen voiman ja työpanoksen hyödyntäminen maatilatoissa ovat vuosisatoja tiedossa olleita tosiasioita. Kirjallisuuden perusteella ensimmäiset löydökset eläinten hyödyntämisestä terapiaprosessissa ovat peräisin Englannista the Quaker Society of Friends York Retreatista vuodelta 1792. Florence Nightingale huomasi tuolloin eläimen hyödyt sairauksien hoidossa. Washington DC:ssä St. Elizabetin sairaalassa USAn armeija alkoi edistää koiran käyttämistä terapeuttisessa interventiossa psykiatristen potilaiden kanssa. Lääkäri Boris Levinsonia voidaan pitää eläinavusteisen työn uranuurtajana, sillä hän ymmärsi jo vuonna 1961 ihmisen ja eläimen välisen yhteyden. Vuonna 1990 lääkäri William Thomas rakensi terapeuttisen ympäristön, jota kutsutaan Eden Alternativeksi ”Vaihtoehto Edeniksi”, jossa yhdistyvät luonto, eläimet sekä pitkäaikainen hoito (Velde & Cipriani etc. 2005).

1900 –luvun alkuvälin jälkeen myös eläinavusteinen työ on kasvattanut rooliaan osana kuntoutuspalveluita. Maailmansodissa vahingoittui huomattavia määriä ihmisiä, jolloin myös kuntoutuksen tarve kasvoi oleellisesti.

3.2 Eläimen hyödyntäminen ammattikentällä

Koira-avusteinen työskentely, eläinavusteinen interventio on aina prosessi, johon kuuluu hyvin koulutettu ja työhön soveltuva, turvallinen koira. Terapiaeläimiä käytetään eniten yleisesti lääketieteen, fyysisen ja psyykkisen terveyden edistämisen konteksteissa sekä kuntoutuksessa. Erityisesti ulkomailla koiran hyödyntäminen erilaisissa työtehtävissä on levinnyt aina oikeusasteille sekä hammaslääkäripoliklinikoille saakka, jossa koira on paikalla rauhoittamassa asiakasta. Eläimen luoma hyöty on todettu merkittäväksi ja aiheen ympärillä liikkuukin lukuisia menestystarinoita. Pikku hiljaa myös terveydenhuollon johto on alkanut ymmärtämään eläinavusteisen työn arvon. Luottamuksen synnyttämässä ilmapiirissä hyödyt ovat näkyviä; rauhoittuminen, rentoutuminen sekä asiakkaan motivaation lisääntyminen luovat toiminnalle selviä menestystekijöitä (Crawford & Pomerinke 2003:163-166).

Suomalainen termistö eläinavusteisesta työstä eroaa hieman englannin- tai ruotsinkielisestä. Käsitteet sekä ammatillinen koulutustausta ja organisoituminen ovat monesti hyvin kulttuurisidonnaisia. Se, missä Ruotsissa toimitaan alalla pitkälti yritysvetoisesti, on toiminta Suomessa organisoitunut muutamien isompien yhdistysten alle. Koirat kasvat- ja kuntoutustyössä ry on ammatillisesti suuntautunut yhdistys, jonka tehtävänä on yhdistää sosiaali-, terveyst- ja kasvatustalan ammattihenkilöstöä, jotka hyödyntävä koiraa osana työnsä toiminnallisia menetelmiä. Suomessa toimii myös muutamia muita, pääosin vapaaehtoisin koiravierailuihin keskittyneitä yhdistyksiä sekä Kennelliiton alainen Kaverikoiratoiminta on hyvinkin aktiivista.

3.3 Eläinavusteisen työn hyödyt

Eläimen ottamisella osaksi kasvatust- ja kuntoutusprosessia on lukuisia fysiologisia sekä psyykkisiä hyötyjä. Henkilön rentoutuminen sekä verenpaineen lasku ovat huomattavissa yleensä jo ensikontaktista alkaen. Eläinavusteisen terapian on kuitenkin todettu lisäävän potilaan kognitiota, liikeratoja, voimaa sekä tasapanoa. Psykiatristen potilaiden kohdalla eläinavusteinen terapia saattaa vähentää pelkotiloja sekä levottomuutta. Tutkimusten mukaan esimerkiksi ikäihmiset kävelevät pidemmälle koiran kanssa kuin yksin, mikä puolestaan edistää henkilön kokonaisvaltaista terveydentilaa. Koiran tarjoama

emotionaalinen tuki on monelle potilaalle tärkeää. Eläimen ja ihmisen välinen suhde parantaa tutkitusti myös oppimista, turvallisuudentunteen kokemusta sekä henkilön itsetuntoa (Velde etc. 2005).

4 KIRJAN KEHITTÄMISEN PROSESSI

Haave kirjan kirjoittamisesta kypsyi mielessäni pidemmän aikaa, sillä havahduin joitakin vuosia sitten siihen, ettei suomenkielistä materiaalia eläinavusteisesta työskentelystä juuri ollut. Kirjaa varten hankin käsiini useita erilaisia, lähinnä englanninkielisiä vastaavia oppikirjoja, jotka sisälsivät toiminnallisia koira-avusteisia harjoitteita. Näiden ja lähdemateriaalin pohjalta hahmottui runko omalle kirjalle, joka sitoutui meneillään olevien toimintaterapiaopintojen myötä toimintaterapian viitekehykseen sekä teoriataustan hyödyntämiseen osana interventioprosessin kuvausta.

Teoriaosuuden rakentuminen kirjan kokonaisuuden kannalta oli oleellista, vaikka pääpaino kirjassa onkin toiminnallisilla koira-avusteisilla harjoitteilla. Opinnäytetyön kannalta keskeiseksi kirjan sisältöä kehittäväksi elementiksi rakentui pienimuotoinen laadullinen tutkimus, joka koostui lopulta kolmen toimintaterapeutin tekemästä harjoitusten testauksesta sekä arvioinnista. Toimintaterapeutit arvioivat harjoitusten kehittämistä kahdessa vaiheessa, oikoluvun yhteydessä sekä kirjan ilmestymisen jälkeen toimitetulla kyselylomakkeella (liite 1). Tarkoitus oli saada neljän eri toimintaterapeutin arviot kirjan harjoituksista, mutta yksi terapeutti jätti vastaamatta lähetettyihin kyselyihin vastauspyynnöistä huolimatta.

Tuomi ja Sarajärvi (2009) toteavat, että tutkimuksessa tarvitaan metodien, tutkimusetiikan sekä luotettavuuden hahmottamista. Teoria ja viitekehys muodostuvat käsitteistä sekä näiden välisistä merkityssuhteista. Kirjan teoriaosuuteen oli tärkeää avata eläinavusteisen työskentelyn ja interventioprosessin taustalla olevia metodeja, historiaa sekä vaikuttavuutta, jotta toimintamenetelmän luotettavuutta pystytään hahmottamaan.

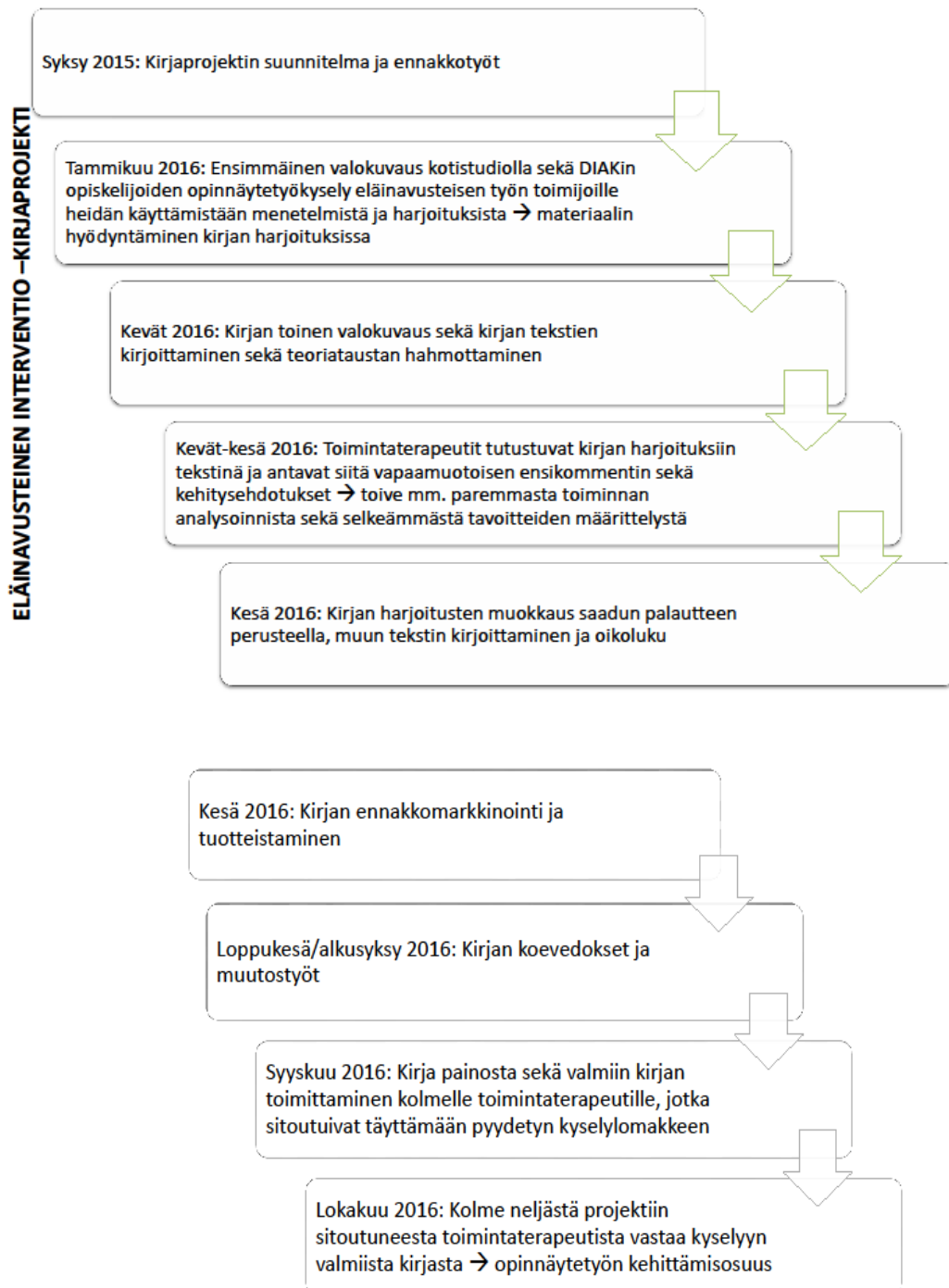
Laadullisessa tutkimuksessa nojataan havaintojen teoriapitoisuuteen. Opinnäytetyön kannalta keskeistä toteutetussa laadullisessa tutkimuksessa on se, millaisia merkityksiä tutkittavalle ilmiölle annetaan (Tuomi & Sarajärvi 2009, 20). Eläinavusteinen työskentely oli kaikille tutkimukseen osallistuneille toimintaterapeuteille tuttu toimintaa sekä merkityksellinen ilmiö ja toimintatapa heidän omassa työssään. Heiltä saatu arvio kirjan harjoitusten toiminnallisuudesta, onnistumisesta sekä sovellettavuudesta omaan työhön, on kunkin subjektiivinen kokemus. Kuvaan seuraavassa kappaleessa tätä kehittämisprosessin osa-aluetta.

Toimintaterapian viitekehys muodostui luontevaksi osaksi kirjan runkoa, sillä erityisesti kanadalaisen mallin mukainen toimintaterapiaprosessi oli helposti sovellettavissa moniammatilliseen eläinavusteiseen interventioon sekä työskentelyprosessiin. Toimintaterapianimikkeistön mukainen taitojen ja valmiuksien hyödyntäminen kirjan harjoitusten luokittelussa tuntui luontaiselta jatkolta toimintaterapian viitekehykseen. Toimintaterapiatieteen yleismaailmallisuus sekä sovellettavuus eri toimialoille olivat keskeisiä kriteereitä kirjan struktuurin rakentumiselle. Haasteelliseksi interventioprosessin avaamisen teki se, että valmista struktuuria eläinavusteisesta työskentelystä ei Suomessa ole olemassa ja ihmiset työskentelevät hyvin erilaisilla pohjakoulutuksilla sekä työympäristössä koiraavusteisia menetelmiä hyödyntäen.

Kirjan työstämisessä ovat auttaneet Diakonia-ammattikorkeakoulun Pieksämäen yksikön sosiaalialan koulutusohjelman opiskelijat Marika Haake, Kirsi Pellinen sekä Pirjo Pulkkinen. Opinnäytetyönään Haake, Pellinen ja Pulkkinen ovat lähestyneet koira-avusteista työskentelyä sosiaalialan näkökulmasta ja keränneet materiaalia sekä kartoittaneet minkälaisia harjoituksia ammatissaan koira-avusteisia menetelmiä hyödyntävät henkilöt toteuttavat. Kyselytutkimuksessa saatuja harjoitteita sekä kommentteja on hyödynnetty kirjan harjoituksissa. Kirjaan kootuista harjoituksista vastasi pääasiassa Eeva ja toiminnalliset harjoitukset on koottu erilaisista vanhoista muistiinpanoista sekä kursseilla testatuista harjoituksista, uusista innovaatioista sekä tuttujen harjoitusten soveltamisesta koira-avusteiseen työskentelyyn sopiviksi.

Neljä toimintaterapeuttia saivat harjoitukset luettaviksi alkukesällä 2016. Aikataulullisista syistä johtuen sekä terapeuttien lomien vuoksi pyytämäni kommentointien palautuspäivämäärät venyivät aina heinäkuulle saakka. Tämän lisäksi osa harjoitusten teksteistä oli vielä keskeneräisiä, vaikka valokuvat kirjaan oli otettu jo aiemmin saman vuoden tammi- ja toukokuulla. Kesän aikana tein siis vielä paljon tekstin uudelleen kirjoittamista ja hiomista.

Kirjaan liittyvä kehittämisprosessi on kuvattu kaaviossa yksi (1) tiivistetyssä muodossa, sillä todellisuudessa kirjan tuottaminen suunnitelmasta valmiiseen tuotteeseen, sekä sen tuotteistaminen ja markkinointi oli todella monivaiheinen projekti.

Kaavio 1: Eläinavusteinen interventio – kirjaprojekti, kehittämisen kaaviokuva. Eeva Kahilaniemi 2016.

Kehittämisen prosessiin (kaavio 1) ovat ennen kaikkea vaikuttaneet sekä harjoituksia arvioinneilta toimintaterapeuteilta saamani palautteet ja kommentit, että muilta kirjan tekstejä arvioineilta sosiaali-, terveys- ja kasvatustieteiden ammattilaisilta, joilla tekstejä luetutin. Teoriaosuutta lukeneet eri alojen ammattilaiset, kuten fysioterapeutit, erityisopettajat sekä luokanopettaja, psykiatrinen sairaanhoitaja, lääketieteen lisensiaatti, sosionomi ja koulukuraattori antoivat palautetta kirjasta kevään ja kesän 2016 aikana. Osa kirjaa lukeneista ja arvioinneista oli perhe- tai harrastustuttuja. Useimmat olivat minulle täysin vieraita ihmisiä, joiden yhteystiedot löysin sekä Koirat kasvatusta- ja kuntoutustyössä ry:n, että Eläinavusteiset auttamiskeinot Facebook – keskusteluryhmien kautta. Otin kyseisiin ihmisiin yhteyttä Facebook – viestien välityksellä ja pyysin heitä osallistumaan kirjan kehittämisprosessiin lukemalla ja kommentoimalla teorialukemien eri osioista sekä kaaviokuvia. Tiesin heidän kaikkien hyödyntävän työssään koiria, joten kaikilla heillä oli jo olemassa olevaa teoriaaustaa sekä käytännön osaamista koira-avusteisesta työskentelestä. Kirjan kokonaisuuskuvasta vastasi pääosin kaksi harrastustoiminnan kautta minulle tutuksi tullutta henkilöä.

Prosessin ja aineiston myötä teoriaosuus selkeytyi ja siitä rakentui selkeä kokonaisuus, jossa on pyritty ottamaan huomioon kaikki eläinavusteiseen työskentelyyn vaikuttavat elementit. Haasteellisinta kehittämisprosessissa oli yhdistää toimintaterapiatiede ja asiakkaan toiminnallisuuden tukeminen siitä näkökulmasta, että kuka tahansa sosiaali-, terveys- tai kasvatustieteiden ammattihenkilö pystyisi kirjoitettua viitekehystä hyödyntämään työssään. Harjoitusten sekä itse teorialukemien oli oltava mahdollisimman joustavaa ja sovellettavissa olevaa, joka vastaisi laaja-alaisen työskentelyn kirjon haasteisiin sekä tukisi struktuurin kehittymistä toimialalle.

5 KIRJAN KEHITTÄMISTOIMENPITEET TOIMINTATERAPIAN NÄKÖKULMASTA

Kirjan harjoituksia testasi neljä suomalaista toimintaterapeuttia, jotka hyödyntävät työnsänsä koira tai muita eläimiä. Otin yhteyttä kyseisiin toimintaterapeutteihin Koirat kasvatus- ja kuntoutustyössä ry:n suljetun, jäsenille tarkoitetun Facebook – ryhmän kautta, jossa kyseiset henkilöt olivat jäseninä. Ryhmän tiedostoihin jokainen jäsen on voinut oman nimensä lisäksi kertoa työstään sekä koiristaan ja poimin listasta sekä keskustelun pohjalta toimintaterapeutit, joiden tiesin hyödyntävän koira työssään. Osa toimintaterapeuteista oli nimenä tuttuja myös Facebookin ”Eläinavusteiset auttamiskeinot” – ryhmästä. En kuitenkaan ollut koskaan tavannut ketään kolmesta vastanneesta toimintaterapeutista, jotka lopulta kirjan kehittämissuunnitelmaan osallistuivat. Toimintaterapeutin, joka jätti vastaamatta kyselylomakkeeseen (liite 1), olin tavannut syksyllä 2015 käytyäni tutustumassa hänen toimintaansa Varsinais-Suomessa.

Toimintaterapeuteista kolme työskenteli yksityisinä ammatinharjoittajina/yrittäjinä ja yksi haastavassa sairaalaympäristössä psykiatristen potilaiden kanssa. Kolme toimintaterapeuteista sitoutui lopulta kirjan harjoitusten testaamiseen ja kirjoitti palautetta sekä kehittämissuunnitelmia kirjan harjoitusten suhteen. Näitä kehittämistoimenpiteitä kuvataan tässä kappaleessa.

Toiminnan analyysi, luokittelu sekä tavoitteiden auki kirjoittaminen nousivat saamissani palautteissa vahvasti esille. Alkuun harjoitusten tavoitteet oli kirjattu kirjaa varten toimintaterapianimikkeistöä hyödyntämällä. Käytännössä ne olivat siis pitkä lista eri taitoja ja valmiuksia, jotka eivät auenneet lukijalle sen tarkemmin, että mitä esimerkiksi kognitiivisia valmiuksia kyseinen harjoitus tarkalleen ottaen tuki. Osassa harjoituksia oli puolestaan kuvattu tavoitteita laajemmin ja avattu niitä yksilöidymmin. Tavoitteiden osalta kirjan sisällössä oli siis kahta erilaista tapaa kuvata harjoituksen tavoitteita. Saamani palautteen pohjalta päädyin kirjoittamaan kirjan tavoitteet auki uudelleen niin, että ne hyödyntäisivät entistä paremmin asiakastyötä tekevää ammattihenkilöä. Käytännössä avasin siis esimerkiksi kognitiiviset valmiudet siten, että harjoitus edistää vaikkapa ajattelua, toiminnanohjausta tai muistia, eikä ainoastaan ”kognitiivisia valmiuksia”. En halunnut luopua taitojen ja valmiuksien – otsikkotason yhdistämisestä niin, että olisin käyttänyt vain toista termiä harjoitusten luokittelun pohjalla, koska koin harjoitusten vaikuttavuuden valmiuksien sekä taitojen tasolla, enkä vain toisen näistä. Kirjan lopulliseen versioon jäi

eettiset taidot–niminen harjoitusten luokitteluotsikko, joka oli tarkoitus poistaa kokonaan, sillä kyseinen osio sisälsi vain yhden harjoituksen. Harjoitusosioon olisi voinut lisätä muutamana muun harjoituksen, jolloin se olisi toiminut paremmin omana luokitteluotsikkonaan. Käytännössä kuitenkin koin, että pelkkiä eettisiä taitoja tai valmiuksia ei suoranaisesti harjoitettu missään harjoituksessa, vaan eettiset taidot ja valmiudet tulivat esiin monessa harjoituksessa sivuosassa. Harjoitusten luokittelu eri otsikoiden ja taito- sekä valmiustasojen alle oli haasteellista, sillä samalla harjoituksella on useita eri tavoitteita.

Hagedornin (2000) mukaan tehtäväsuuntautuneessa toiminnan analyysissä, tietty nimetty toiminta, sekä sen edellyttämät taidot, valmiudet ja ympäristön vaatimukset, ovat elementtejä, joita analyysissä pääasiallisesti tarkastellaan. Toiminnan analyysiosaaminen on keskeinen osa toimintaterapeutin työskentelyssä ja se on samalla merkittävä osa ammatillista harkintaa sekä osaamista (mm. OPM 2006). Kirjan kehittämistyön myötä nousi tarve sitoa myös toiminnan analyysi kirjan sisältöön ja viitekehyksiin. Kirjoitin kirjaan yhden harjoituksen auki hyödyntäen tehtäväsuuntautunutta toiminnan analyysiä (kaavio 2). Kirjan liiteosioon tuli lisäksi tehtäväsuuntautunut toiminnan analyysi -lomakepohja, jota kirjan käyttäjä voi hyödyntää omassa työssään.

Kirjan jokaisen, lähemmäs sadan harjoituksen kirjoittaminen kokonaisuudessaan auki esimerkiksi tehtävä- tai teorialähtöistä analyysiä hyödyntämällä oli turhan suuritöinen työssä vaiheessa, kun asia tuli toimintaterapeuttien palautteessa esiin yhtenä kehittämistarpeena. Päädyin tekemään yhdestä harjoituksesta tehtävälähtöisen toiminnan analyysin, jota jokainen kirjan lukija pystyisi haluamallaan tavalla hyödyntää valitessaan asiakkaalleen soveltuvia harjoituksia. Toiminnan analysointi on toimintaterapeuteille itsestään selvä toiminnan tarkastelun työkalu, mutta kirjan muille lukijoille siitä tulisi toivottavasti työkalu, joka auttaisi palvelemaan paremmin asiakaslähtöistä kuntoutus- ja opetustarvetta kirjan harjoitusten osalta.

Tehtäväsuuntautunut toiminnan analyysi	Toiminta: Torni
Tekemisen kuvaus	Asiakas pujottaa tornin puikuloihin pieniä koiran herkuja ja työntää ne takaisin tornin sisälle. Koiran tehtävänä on aktivoitipelin tavoin keksiä, miten saada kiskottua puikulat ulos ja namit itselleen.
Kenelle toiminta sopii	Toiminta sopii lapsille, nuorille, aikuisille ja ikääntyneille. Tehtävä ei ole sukupuolisidonnainen, mutta vaatii jonkin verran hienomotorisia taitoja.
Ympäristön vaatimukset, työkalut ja välineet, materiaali ja tarvikkeet	Rauhallinen tila, jossa ei ole ylimääräisiä häiriötekijöitä. Koirien aktivoitipeli torni sekä pieniä koiran nameja.
Osatehtävät	Torni -koirien aktivoitipelin sekä pienten koiran namien hankkiminen eläintarvikeliikkeestä. Tornissa olevien puikulakapuloiden ottaminen pois tornista ja niihin koiran namien laittaminen. Puikuloiden työntäminen takaisin torniin. Aktivoitilelun antaminen koiralle. Lelun siivoaminen.
Toimintakokonaisuuksien analysointi (Itsestä huolehtiminen, työ ja tuottava toiminta sekä vapaa-ajan viettäminen)	Itsestä huolehtiminen: Asiakas harjoittelee arjessa tarvittavia hienomotorisia taitoja sekä henkilökohtaisesta käsihygieniasta huolehtimista koiran ja namien käsittelyn jälkeen. Työ ja tuottava toiminta: Tornitehtävä edellyttää asiointia eläintarvikeliikkeessä ja taloudellisten asioiden miettimistä sekä liikkumista asiointiin yhteydessä. Vapaa-ajan viettäminen: Tekeminen voi olla yhteistä mukavaa harrastustoimintaa vapaa-ajalle.
Sensomotoriset valmiudet	Aistitiedon vastaanotto: Kehon asento- ja liikeaisteja sekä näköaistia tarvitaan erityisesti torni -aktivoitipelin käsittelyssä. Motoriset valmiudet: Koko kehon hallintaa tarvitaan läpi toiminnan. Tornin käsittelyssä tarvitaan kykyä tarkkaan työskentelyyn ja molempien käsien käyttöön vaihdellen kehon eri työskentelyasentoja. Visuomotorinen integraatio sekä esineiden käsittely ja kätevyys sekä erilaiset otteet ovat harjoituksessa tarpeen.
Kognitiiviset valmiudet	Orientaatio tehtävään ja tilaan. Tarkkaavuus ja sen säätely. Toiminnanohjaus. Muisti ja työn jaksottaminen. Ongelmanratkaisukyky ja looginen päättely. Luovus ja mielikuvitus. Kyky arvioida ja välttää riskejä. Hahmotuksellinen prosessointi.
Psyykkiset valmiudet	Oman toiminnan hallinta. Tarvitaan kykyä luottaa omiin kykyihinsä selviytyä tehtävän suorittamisesta. Tunteisiin liittyvät valmiudet: Onnistumiseen ja pettymysten sietokykyyn liittyvät tunteet.
Sosiaaliset valmiudet	Kyky olla vuorovaikutuksessa ja kommunikoida ohjaajan, koiran sekä asioimistilanteessa kaupan henkilökunnan kanssa. Kyky ilmaista omia ajatuksiaan.
Toiminnan konteksti (Ajallinen ja ympäristöön liittyvä ulottuvuus)	Ajallinen ulottuvuus: Toiminta sopii eri elämänvaiheisiin ja tilanteisiin. Ympäristöön liittyvät ulottuvuudet: Tarvittavat välineet ja rauhallinen tila.

Kaavio 2: Tehtäväsuuntautunut toiminnan analyysi kirjan ”Torni –harjoituksesta”. Eeva Kahilaniemi 2016. Harjoitus on kirjassa sivulla 76-77.

5.1 Toimintaterapeuttien arvio kirjasta

Harjoitusten toisessa arviointivaiheessa, kun kirja oli ilmestynyt ja toimitettu toimintaterapeuteille tutustuttavaksi, pyydettiin toimintaterapeuttien arviota muun muassa siitä kuinka kirjan harjoituksia oli kehitetty ensimmäisen vaiheen jälkeen. Kyselylomakkeelle (liite1) oli koottu selkeästi strukturoituna kirjan runkoon ja sisältöön liittyviä kysymyksiä, kuten vastanneiden kokemuksia toimintaterapianimikkeistön hyödyntämisestä kirjan harjoitusten luokitteluperusteena. Vastaajat kokivat luokittelun luontevana ja sen koettiin helpottavan harjoitusten hakemista. Harjoitusten luokittelun koettiin helpottavan myös Kansainvälisen toimintakyvyn, toimintarajoitteiden ja terveyden luokitusta ICF:ää. Kyselylomakkeesta käy vastaajien mukaan ilmi myös se, että kaikki harjoitukset harjoittavat useita eri taitoja ja valmiuksia, joten luokittelu saattaa myös hämmentää, mikäli lukija jää kiinni otsikkoihin.

Harjoitussivuilla kuvattuja toimintaan käytettäviä aikoja sekä valokuvan vaikutusta harjoituksen toteuttamiseen pyydettiin myös arvioimaan kyselylomakkeella. Kirjan valokuvien koettiin toimintaterapeuttien vastausten perusteella selkeyttävän ja tekevän harjoituksista helpommin hahmotettavia nopealla silmäyksellä. Muutamien kuvien osalta olisi tehtävänantoa voitu selkeyttää entisestään esimerkiksi valitsemalla viljalaari tai puhallus – harjoituksiin läpinäkyvä laatikko, jolloin laatikon sisältökin olisi tullut paremmin esille. Kyseisissä harjoituksissa oleellisena osana oli nimenomaan laatikon sisältö, jossa asiakas esimerkiksi kaivoi viljanjyviä sisältävästä ämpäristä koiratoimintaan liittyviä toiminnanohjauskortteja osana aistiharjoitusta tai puhalsi pillillä koiran namia vesiastian päästä päähän.

Ensimmäisen vaiheen jälkeen harjoitusten kuvauksia sekä tavoitteita oli pyritty selkeyttämään, mitä nyt valmiissa kirjassa haluttiin toimintaterapeuttien arvioivan. Kirjan harjoitusten luokittelu oli yksi koko kirjaprojektin läpi säilyneistä haasteista. Valmiiseen kirjaan oli rakennettu kirjan harjoituksista luokittelukaavio, jonka tarkoituksena oli tukea sekä helpottaa ammattihenkilön työtä löytää kuhunkin asiakastilanteeseen soveltuva harjoitus.

Toimintaterapeuttien vastauksista käy esille, että tavoitteet vastaavat hyvin todellisuutta. Yhden harjoituksen tavoite sisältää monta eri tavoitetta. Yksi vastaajista kertoo, kuinka paljon harjoituksen tavoitteeseen vaikuttaa aina asiakkaan vaikeudet ja kuntoutuksen tavoitteet. Tällöin käytännössä kirjassa mainitut tavoitteet pitävät harvoin sellaisenaan

paikkaansa. Vastaaja koki, että kirjan lukijoille, joille toiminnan analyysi ja toiminnan tavoitteellinen käyttö ei ole niin tuttua, jää tavoitteet kirjan kuvausten mukaan yksipuolisiksi. Toisaalta hän kuvaa myös sitä, että tarkkaavainen lukija saa kyllä tarvittavan tiedon kirjaan huolella tutustumalla, sillä asiakokonaisuus on kuvattu hyvin kirjan alkuosassa ja tuotu esiin lopun taulukossa. Harjoitusten monipuolinen käyttäminen edellyttää toiminnan analysointiosaamista sekä kykyä hahmottaa toiminnan vaatimuksia ja tavoitteita.

Kirjan loppuun kootun luokittelukaavion koettiin tarpeelliseksi ja pääosin helpottavan harjoitusten etsimistä ja kokonaisuuden hahmottamista. Kritiikkiä aiheutui luokittelukaavion tekstin tiheästä rivityksestä sekä siitä, että sitä on vaikea hahmottaa nopeasti, sillä se vaatii lukijalta keskittymistä. Eräs vastaajista pohti toimintakokonaisuuksien hallinnan edistämisosion tarpeellisuutta harjoitusten luokittelukaaviossa. Myös prosessitaidot koettiin hieman turhana harjoitusten luokittelukaaviossa, sillä kyseistä termiä ei käytetty varsinaisessa harjoitusten luokittelussa. Vastaajat kertoivat luokittelukaaviota enemmän hyödyntäneensä kirjan harjoitusten perusjakoa taitojen ja valmiuksien osalta sekä selaillevansa harjoituksia kuvien perusteella. Koska harjoituksia on paljon, vaatii kirja kunnollisen perehdytyksen, jotta siitä saa mahdollisimman paljon irti. Varsinaiset harjoitussivut koettiin vastausten perusteella luontevammaksi tavaksi etsiä omaan toimintaan soveltuvia harjoituksia.

Kirjan harjoituksissa kuvatut tarvikkeet vastaajat kokivat hyödylliseksi lisäksi harjoitussivuille. Eräs vastaajista kommentoi, että etenkin alkuun tarvikkeet on hyvä kuvata mahdollisimman tarkkaan, mutta kokemuksen lisääntyessä ammattihenkilö voi soveltaa niitä paremmin.

Myös harjoitusten soveltaa ja kehittää – osioita pyydettiin arvioimaan, kuinka ne vastasivat toimintaterapeutin tarpeisiin. Terapeutit kokivat, että nämä lisäävät kirjan laajuutta entisestään ja on hyvä, että omille kehitysehdotuksille on varattu selkeä tila kirjasta, sillä muutoin näitä tuskin muistaisi. Yksi vastaajista kommentoi, että ”osiot vain lisäävät sitä, että harjoituksista riittää loputtomiin ideointimahdollisuuksia”, mikä oli yksi kirjan sisällöllisistä tavoitteista. Kirjasta koettiin saatavan paras hyöty pitkällä aikavälillä, kun harjoituksiin on aikaa tutustua rauhassa sekä niitä oppii soveltamaan parhaiten omaan työhönsä sopivaksi. Toimintaterapeutit kertoivat valikoineensa käyttämänsä ja testaamansa harjoitukset asiakkaan kuntoutustavoitteiden pohjalta. Terapeutit kertovat käyttäneensä kirjaa osittain myös ideoinnin pohjana ja soveltaneensa kirjassa olevia harjoituksia omiin tarpeisiinsa.

5.2 Kirjan kokonaisuuden arvioiminen

Ensivaikutelma kirjasta oli kaikille vastanneille ammattimainen, mielenkiintoinen ja sen koettiin tarjoavan sopivasti käytäntöä sekä teoriaa. Kirjan ulkoasu koettiin miellyttävän piristäväksi ja innostavaksi. Valokuvat piristävät vastaajien mukaan kirjaa ja innostavat tutustumaan siihen paremmin. Sisällysluettelo koettiin alkuun hieman turhan isoksi ja siihen toivottiin viivoja niin, että aihealue olisi helpompi yhdistää oikeaan sivunumeroon. Kappaleet olisi hyvä numeroida, mikä helpottaisi sisällysluettelon käyttämistä. Kirjan sivut koettiin laadukkaiksi ja erityisesti kirjan kierreselkämys sai paljon kehuja helppokäyttöisyydestään. Teoriaosuudessa on vastaajien mukaan hyvin huomioitu myös etiikka. Vastaajat kertoivat saaneensa parhaimman annin kirjasta nimenomaan harjoitusten kautta, joihin he jo arvioinnin ensimmäisessä vaiheessa keskittyivät. Tällöin he eivät esimerkiksi tutustuneet kirjan teoriaosuuteen ollenkaan, sillä sen oikoluvusta ja arvioinnista vastasivat eri ihmiset. Kokonaisuus kirjassa koettiin hyväksi ja vastaajat uskoivat sen lisäävän koira-avusteisen työn uskottavuutta, joka oli yksi keskeisimpiä tavoitteita koko kirjaprojektille.

Kirjan liiteosio aiheutti vastaajissa erilaisia mielipiteitä. Eräs vastaajista koki, etteivät ne olleet kirjan parasta antia, sillä toimintaterapeuteilla on vastaavan tyyppisiä lomakkeita käytössään valmiiksi. Toinen vastaajista kertoi, että kirjan lopussa olleet lomakkeet, kuten alkukartoitus-, mielenkiinnonkohteiden kartoitus- ja itsearviointilomakkeet ovat osuuksia, joita hän on työssään kaivannut. Lomakkeet kuitenkin lähettävät tärkeää viestiä siitä, että harjoituksilla voi vaikuttaa lukuisiin taitoihin ja valmiuksiin sekä toimintakokonaisuuksiin. Toiminta tulee suunnitella aina yksilöllisesti asiakkaan tarpeita vastaavaksi. Tämä vaatii toiminnan analysointia ja asiakkaan tarpeiden tunnistamista sekä toiveiden kuuntelua. Lomakkeiden kautta painottuu toiminnan arvioinnin ja dokumentaation tärkeys, mitkä ovat eläinavusteisen työskentelyn kulmakiviä.

6 POHDINTA

Toiminnallisena opinnäytetyönä tuottamani kirjan ja opinnäytetyöhön liittyvän raportin kirjoittaminen ovat olleet pitkä prosessi, joka on vaatinut huomattavan paljon työtunteja. Kirjan kirjoittaminen on ollut oman ammattitaidon kehittämisen ja sanoittamisen sekä aiemman osaamisen hyödyntämisen yhdistelmä. Henkilökohtaisella tasolla tämä opinnäytetyöprosessi on ollut kuitenkin paljon enemmän.

Kirjaprosessissa olen saanut paljon apua ja tukea eri alojen ammattilaisilta, mikä on osaltaan auttanut sanoittamaan kirjan sisältöä palvelemaan monialaisesti eri toimijoita. Toimintaterapiatyön osalta keskeisin sisältö ja kehittämisapu ovat tulleet kuitenkin kirjan harjoitusosioita arvioinneilta ja eläinavusteista toimintaterapiaa toteuttavilta toimintaterapeuteilta.

Koen saaneeni toimintaterapeuttien arvioinneista todella paljon oppia omaan työhöni ja eläinavusteisen työskentelymuodon suhteuttamiseen toimintaterapian viitekehykseen. Erityisen tyytyväinen olen siihen, että päätin toteuttaa vielä syksyllä erillisen kyselylomakkeen toimintaterapeuteille, enkä tyytynyt vain aiemmin saamaani palautteeseen. Sain kyselystä tärkeää tietoa omaan ammatilliseen kehittymiseeni sekä kirjan mahdollista jatkopainosta silmällä pitäen, mikäli sellaisen joskus teen. Toimintaterapeuteilta saamani palaute antoi paljon mietittävää, mutta samalla myös sanoitti sellaisia asioita, joita toimintaterapian viitekehyksen, toiminnan analysoinnin ja soveltamisosaamisen kannalta pohdin paljon prosessin aikana. Näihin asioihin oli hyvä saada toisten toimintaterapeuttien näkemystä.

Kirjan harjoitusten luokittelu oli jo itsessään haasteellinen työ, päädyttiinkö siinä ICF – luokituksen mukaiseen vai Toimintaterapianimikkeistön mukaiseen harjoitusten luokitteluun. ICF –luokitus olisi varmasti palvellut paremmin moniammatillista asiakaskuntaa, mutta todennäköisesti esimerkiksi opettajan työkentälle toimintojen luokitteluperuste ei ollut niin merkityksellinen, sillä siellä asiakkaan toimintakykyä ei tarkastella samassa suhteessa kuin kuntoutusalalla. Palautteessa luokittelukaavio sai aikaan eriäviä kokemuksia, mutta nämä kaikki ovat sidoksissa ihmisten erilaisiin kognitiivisiin tapoihin käsitellä asioita. Mitään yhtä ja ainoaa oikeaa tapaa harjoitusten luokitteluun tai tavoitteiden asetteluun tuskin on olemassakaan, sillä ne ovat aina subjektiivisia kokemuksia ja sidoksissa lukijan omaan taustaosaamiseen, asiakkaan yksilölliseen kuntoutustarpeeseen

sekä suunnitelmaan. Kattavan tavoiteasettelun kirjoittaminen auki harjoituksen yhteyteen on mahdotonta, sillä siihen vaikuttaa niin paljon asiakkaan oma tilanne ja ammattihenkilön osaaminen sekä se, kuinka laajalla perspektiivillä samaa harjoitusta tarkastellaan. On totta, että osassa harjoituksia tavoitteita olisi voinut avata vielä laajemmin, sillä sama harjoitus koiran ohjaamisesta tiettyyn toimintoon saattaa fyysistä kuntoutusta tarvitsevalle merkitä liikeratojen hallintaa tai tasapainon hallintaa, kun taas psykiatrian puolella sen kautta voidaan rakentaa asiakkaan itseluottamusta tai omien rajojen asettamista.

Kirjan perässä olevaan luokitteluosioon valittujen taitojen, valmiuksien sekä toimintakokonaisuuksien edistäminen nostivat palautteissa jonkin verran keskustelua. Prosessin aikana en tähän kehittänyt yhtä ainoaa oikeaa ratkaisua ja päädyin nykyisenlaiseen ratkaisuun pitkälti oman loogisen ajatteluni turvin. Toimintakokonaisuuksien hallinnan edistämisen mukaan ottamisella toimintojen luokitteluun, ajattelin laajentaa harjoitusten käyttömahdollisuutta pelkistä taito- ja valmiustason harjoituksista koko arkea tukeviin harjoituskokonaisuuksiin.

Toimintaterapeuteilta saadut palauteosiot vastaavat pitkälti omia näkemyksiäni ja ne ovat varmasti sellaisia tärkeitä huomioita, jotka ovat hyvä ottaa tulevaisuudessa huomioon. Kokonaisuudessaan olen tyytyväinen kirjaan, vaikka projektin aikana on noussut jatkuvasti esiin pieniä kohtia, joita olisi voinut muuttaa tai hioa entisestään. Olen joutunut opettelemaan myös sitä, että jossain kohtaa on vain laitettava työlle piste. Toisaalta tämä kehitystyö on varmasti loputon, eikä siihen löydy koskaan sellaista ratkaisua joka tyydyttäisi jokaisen lukijan ja ammattikunnan tarpeet. Kirjoittajana hyödynnän aina omaa ammatillista osaamistani ja viitekehystäni tekstin näkökulmien luomisessa ja tässä projektissa toimintaterapiatieteellä oli voimakas osansa kirjan struktuurin rakentumiselle.

LÄHTEET

Beetz, A., Uvnäs-Moberg K., Julius, H., Kortschal, K. 2012 Psychosocial and psychophysiological effects of human-animal interactions: the possible role of oxytocin *Frontiers in psychology*, July 2012, Volume 3, Article 234 Viitattu 16.3.2016 Saatavilla http://pub.epsilon.slu.se/10563/1/uvnas_moberg_etal_130625.pdf

Crawford, J., & Pomerinke, K. (2003) *Therapy Pets The Animal-Human Healing Partnership*. Prometheus Books, New York

Green Care Finland ry verkkosivut 2016. <http://www.gcfinland.fi/> Viitattu 11.2.2016

Hagedorn, R. 2000. *Tools for Practice in Occupational Therapy. Structured Approach to Core Skills and Processes*. London: Churchill Livingstone, 81-93

Hammell, K.W. 2008. Reflections on Well-being and Occupational Rights. *The Canadian Journal of Occupational Therapy* 75,1, 61-64

Kielhofner, G. 2008, *MOHO Model of Human Occupation Theory and Application*.

Leino, I., 2011. Tulevaisuuden toimintaterapeutin työnkuva toimintaterapeutiopettajien kokemana. Jyväskylän ammattikorkeakoulu opinnäytetyö Viitattu 19.4.2016 <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/32018/Opinnaytetyo.pdf?sequence=1>

McCull, M., Law, M., Stewart, D., Doubt, L., Pollock, N. & Krupa, T. 2002. *Theoretical basic of occupational therapy*. 2.painos. Thorofare:Slack

Odendaal, J.S.J. 2000. "Animal-assisted therapy –magic or medicine". *Journal of Psychosomic Research* 49, 275-280

Opetusministeriö (OPM) 2006. *Ammattikorkeakoulusta terveydenhuoltoon. Koulutuksesta valmistuvien ammatillinen osaaminen, keskeiset opinnot ja vähimmäisopinnot*. Helsinki: Opetusministeriö. Luettavissa: <http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2006/liitteet/tr24.pdf> Luettu 7.9.2016

Suomen Toimintaterapeuttiliitto ry, Hyvät arviointikäytännöt suomalaisessa toimintaterapiassa. Arvioinnin lähtökohdat ja suositukset. 2.painos. 2014. Saatavilla osoitteesta <http://www.toimintaterapeuttiliitto.fi/site/assets/files/1080/arviointikaytannot.pdf>

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos THL verkkosivut (2016) Mitä toimintakyky on? Viitattu 20.2.2016 <https://www.thl.fi/fi/web/toimintakyky/mita-toimintakyky-on>

Toimintaterapianimikkeistö 2003, Suomen Kuntaliitto ja Suomen toimintaterapeuttiliitto ry, Viitattu 3.5.2016 http://www.kunnat.net/fi/asiantuntijapalvelut/soster/nimikkeistot-luokitukset/kuntoutus-erityistyontekijoiden-nimikkeistot/Documents/Toimintaterapianimikkeist%C3%B6_2003.pdf

TOIMIA –verkosto, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2011, Viitattu 3.5.2016 <http://www.thl.fi/toimia/tietokanta/suositus/21/>

Townsend, E.A. & Wilcock, A.A. 2004. Occupations Justice and Client Centred Practice: A Dialogue in Progress. Canadian Journal of Occupational Therapy 71, 2, 75-87

Tuomi, J. & Sarajärvi, A., 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Kustannusosakeyhtiö Tammi, Jyväskylä

Trombly, Catherine A. 1995 Occupation: Purposefulness and Meaningfulness as Therapeutic Mechanisms. The American Journal of Occupational Therapy: November/December 1995. Volume 49 Number 10.

Velde, P.B., Cipriani, J. & Fisher, G. (2005) Resident and therapist views of animal-assisted therapy: Implications for occupational therapy practice. Australian Occupational Therapy Journal (2005) 52, 43-50

Willis, D.A. (1997). Animal therapy. Rehabilitation Nursing, 22, 7

Liite 1: Kyselylomake Eläinavusteinen interventio –asiakkaan toiminnallisuuden edistäminen koira-avusteisin menetelmin kirjan harjoituksia testanneille toimintaterapeuteille

Vaihe 1: Olet saanut luettavaksesi ja testattavaksesi harjoituksia ennen kirjan menemistä painoon keväällä ja kesällä 2016. Kommentoit näitä joko Google Drive ja Doc –ympäristöön tai vapaamuotoisella sähköpostiviestillä kesällä 2016.

Vaihe 2: Kirja on ilmestynyt painosta syyskuussa 2016 ja olet saanut sen käsiisi ennen tätä kyselylomaketta. Nyt on aika arvioida kirjan toiminnallisten harjoitusten onnistumista toimintaterapiatyön näkökulmasta sekä tehtyjen kehittämistoimenpiteiden pohjalta ensimmäisen ja toisen vaiheen jälkeen.

Opinnäytetyön raportin kirjoittamisen sekä kirjan mahdollisen tulevan kehitystyön kannalta olisi tärkeää, että vastaatte mahdollisimman totuudenmukaisesti ja kriittisesti kyselylomakkeeseen sekä perustelette vastauksenne. Näin pystyn monipuolisesti hyödyntämään vastauksia erityisesti raportissani, jossa kuvaan kirjan kehittämisprosessia sekä osallisuuttanne harjoitusten testaamisessa.

VASTAATHAN KYSELYYN 10.10.2016 MENNESSÄ!

Lämmin kiitos avustasi!

- Eeva Kahilaniemi, Toimintaterapeutti-opiskelija, kirjan kirjoittaja

Kyselylomake

Taustatiedot

1. Sukupuoli:
2. Toimiala, jolla työskentelet toimintaterapeutina:
3. Kuinka pitkään olet hyödyntänyt koira työssäsi toimintaterapeutina:
4. Mitkä tekijät saivat sinut ottamaan koiran mukaan työhösi:

Valmis kirja

5. Kuinka kirjan harjoituksia on mielestäsi kehitetty ensimmäisen vaiheen jälkeen?

6. Miten koet toimintaterapianimikkeistön mukaisten taitojen ja valmiuksien hyödyntämisen toimintojen luokitteluperusteena?
7. Kuinka kirjan valokuvissa on onnistuttu kuvaamaan harjoituksen sisältöä? Miten valokuva vaikuttaa harjoituksen ymmärrettävyyteen tai toteutukseen?
8. Kuinka kirjan yläreunassa kuvattu harjoitukseen kuluva aika vastaa todellisuutta?
9. Miten koet kirjan harjoitusten kuvaukset? Ovatko ne selkeitä ja ymmärrettäviä niin, että harjoituksen ohjeistuksen lukemalla ymmärrät mitä tehtävässä tehdään?
10. Millaisia kirjan tavoitteet mielestäsi ovat ja kuinka ne vastaavat todellisuutta?
11. Oletko käyttänyt kirjan harjoituksia työssäsi? Jos olet, niin mitä tai miten valikoit kyseiset harjoitukset?
12. Mitä mieltä olet harjoitusten luokittelukaaviosta?
13. Kuinka harjoituksessa ilmoitetut tarvikkeet vastaavat todellisuutta ja sitä mitä harjoituksessa tarvitaan käytännössä?
14. Millaiselta harjoitusten sovelta ja kehittä –osiot vaikuttavat?

Kokonaiskuva kirjasta

15. Minkälainen on ensivaikutelmasi kirjasta kokonaisuutena?
16. Kuinka kirjan teoriaosuus ja eläinavusteisen intervention prosessikuvaus tarpeisiisi? Miten pystyt tätä hyödyntämään työssäsi toimintaterapeuttina?
17. Millaisena koet kirjan roolin suhteessa eläinavusteiseen työhön laajemmin/toimialana?
18. Kuinka kirjan liiteosio vastaa tarpeisiisi? Minkälaisia lomakkeita tai lisämateriaaleja käytät tai jäit kaipaamaan työhösi?
19. Vapaa sana ja kommentti, risut ja ruusut ovat tervetulleita.

Kiitos vastauksistasi!

